

AD ANATOMEN
 CADAVERIS FOEMININI

DIE XIV FEBRVARII SEQVENTIBVSQVE,

HORIS CONSVETIS

CELEBRANDAM

VTRIVSQUE REIPVBLICAE PROCERES,
 DOMINOS PHILIATROS ALIOSQVE
 QVORVM INTEREST

CONVOCAT

ET DE

ARTERIARVM CORPORIS
 HVMANI CONFINIIS

DISSERIT

D. IOAN. ERNESTVS HEBENSTREIT,
 ANAT. ET CHIR. P. P. ORD.

Anat.

B.

248

Disj. anat, 157

AD ANATOMEN

CADAVERIS FEMMININI

DIE XIV FEBRUARI GEORGIUS BASSIUS

HOER CONCRETTE

CHERANDAN

UTRISQUE RITIBELICAE PROCURRES

DOMINOR PHILIPPO OR ALIOSQUE

QUORUM INTEREST

CONVOCAT

ET DE

ARTERIALIUM CORPORIS

HUMANI GONITUS

PHILIPPO

D. JOAN. LESTVS. PHARMACI

ANNONET CHRISTI. BASSIUS

admirationis plenum Creatoris opus id semper visum fuit in corporibus animatis, maxime vero, homine, quod vasorum pulsantium, quae arterias vocamus, terminus, non in sua semper, cui destinantur, et a qua nomen accipiunt, parte, absoluitur, sed frequenter admodum res ita contingat, quo diuersi generis arteriae, vicinia tamen coniunctae, suos extremos apices in tertio quodam loco confundant, imo vero per anastomoses prorsus committant. Id non vrgeo, maiorum etiam truncorum arteriosi generis, ortum inconstantem esse, nec numerum prorsus eundem haberi: Arteria utraque carotis ex arcu aortae quandoque progreditur; Phrenicam sub diaphragmate ex coeliacae trunco ita digredi conspeximus vt illam, quae caeteroquin tripartito diuisa est, haberemus quatuor ramis manifeste distinctam, cum praeter hepaticam, lienarem et coronariam ventriculi, diaphragmaticam quoque funderet, quae

IV

caeteroquin ex aorta immediate progredi solet: Renalem habuimus ex aorta, in dextro latere duplicem, alteram inferiori renis limbo immerfam. Arteria brachialis, in eodem subiecto, sinistro in brachio, diuisa fuit in duos ramos, altius, prope coracobrachialis muscoli insertionem, in dextro autem, supra bicipitis tendinem consueto modo diuisionem celebrabat. Eiusmodi differentias plures frequenter admodum obseruabunt, qui attente secant, nec dubium est in systemate vasorum aliter aliterque per corpus deducto, causas motuum corporis aeque ac animi in diuersis indiuiduis diuersorum, quaerendam esse, quo argumento aliud pro destruendis harmoniae praestabilitae deliriis, efficacius vix esse posse putamus, cum clarum exinde fiat et demonstratum, Deum immortalem in generationis humanae puncto praesentem, nobilissimam isthanc actionem sapienter administrare et ad vitae commoditatem formationis modos dirigere: Id saltim nunc dispicio, quod mihi saepius contemplanti mirabile admodum visum fuit: Arterias, dum per viscera errant et suis extremitatibus desinentes exspirant, cum vicinis sibi arteriis et eorundem capillaribus vasis ita amice conspirare, vt non tantum sua in sese mutuo oscula inserant, sed et altera in alterius territorium digressa late diffundatur, ita quidem, vt confinium, quibus sese attingunt, limites ab anatomicis, ad vnguem definiiri neutiquam possint, quin in diuersis indiuiduis, diuersa istius rei sit conditio: Enumerabimus ea, quae nobis in subiectis ceracea materia impletis passim obuenerunt: In oeconomia cerebri occurrentes habemus luculenter admodum arteriae carotidis internae et cervicalis ramos etiam maiores, sicut vtraque cervicalis in basilarem vnam, semper coit. Hinc cera, quae per carotides iniecta fuit, per cervicales redit, quas ideo, ne irritum reddatur opus, cum sollicitudine subligamus. Arteriae etiam carotides internae, ita suis limitibus singulae adscri-

adscri-

adscriptae haud sunt, vt non digrediantur, et vel cerebello sese immisceant, vel per foramen opticum et fissuram orbitariam egressi illius ramuli, in occursum eant maxillaris superioris arteriae ad oculum allapsae tenerrimis vasis, cum quibus, confertis extremitatibus, permiscentur: In genere, normae loco esse potest, arterias, quae per paria intercedunt et versus se inuicem inclinant, suis terminis neutiquam contineri, sed in vicinae prouincias irruere. Conspicimus id, quando faciem humanam, iniecta per carotides cera, ruberrimo colore depingimus, quo facto clarum est, coronarias, labiorum, oculi, nasales, occipitales, non tantum sua in se oscula defigere, sed et, prout digiti digitis conseri solent, in se complicari. In omni cutis humanae loco res perinde est; Nucha occipitalibus et cutaneis, qui a muscularibus colli abscedunt, depingitur. Frontalium et occipitalium manifesta est in vertice confertio: Id tamen obseruamus, neutiquam sic fieri, vbi natura septo caua diuisit et limites diuersi agri fixo descripsit termino; ibi enim arteriae, in arteriae oppositae prouinciam irruere neutiquam licuit, quapropter nec carotides internae inter se coeunt, eo quod processus falcatus durae matris et septum pellucidum tum cerebrum tum ventriculos eius solcite separent; Hinc et arteriae palatinae, quae per foramen alaribus processibus propinquum ad nasi cameras properant, intra suos manent terminos, nec transgrediuntur, imo si vellent, non possent. Arterias verticales capitis, postquam ad diploen caluae accesserunt, durae matris arteriis itidem ad diploen delapsis, occurfare probabile magis est, quam demonstratum, sic nec mammariae internae, vtut coniunctissimae, ob mediastini intercedentis septum ad se accedunt, nisi postquam vtraque per cartilaginum costalium intercapedines sub pectorali musculo emerfit, vbi oscula transuersim insinuari vidimus: Praetereo reliqua, quae in partibus corporis humani externis,

VI

de intercostalium superiorum et thoracicarum, de epigastricarum et mammariarum internarum intra musculos abdominis commissura vberius dici poterunt: Nec nostro tantum tempore sed et pluribus retro annis occurfus arteriarum demonstrationibus variis locum fecit, id quod omnibus de arteriae mammariae et epigastricae systemate notum esse potest, quod lactis et sanguinis vterini consortium haud mediocriter illustravit: Tale quid inter vtramque dorsalem penis arteriam per glandem fieri decet, quae ruberrima, postquam vtraque abundantius repleta fuit, euasit. Nihil moneo de scroti vasis in vtroque latere a pudenda externa itidemque ab epigastrica prope exortum, ramulo reflexo, ortis, qui sese prope septum tantopere a magnis in arte viris agitata, haud leuiter attingunt, nec quidquam addo de musculis, ex quibus paucos videas, qui non diuersae originis arteriis alantur: Exempli loco sit arteria humerica per extensores olecrano insertos decurrens, quae collaterales brachialibus ramos impertitur; Sic et arteriae manus mediae inter se communicant, quod in praxi notum esse potest, dum extirpata aut praecclusa una arteria, partes non minus, quamuis parce admodum, aluntur. Id primum est, dispicere de viscerum arteriis quae suos terminos transgrediuntur et in vicinae agrum irruunt: Mammaria interna musculis diaphragmatis superioribus non minus prospicit quam intercostales inferiores, e quibus, per membranam diaphragmatis internam dispersis, sunt, qui per connexum pericardium discurrant, ita, vt et in hoc, occurfus arteriarum diuersi generis manifeste conspici possint: In ea parte diaphragmatis, quae abdomen respicit, arteria diaphragmatica tota absumitur, ita tamen vt ab eadem ramuli in hepatis nascentis membranam et ligamentum suspensorium reflectantur: Vidimus etiam ab adiposis ramos ad musculos diaphragmatis inferiores reflexos fuisse et vice versa: Elegans est

est

est arteriarum, quae oesophago prospiciunt et curiosa admodum directio: Oesophagus enim ad radicem linguae a thyroideis et sublingualibus, in progressu a peculiari oesophagea, subclauiae ramo, sanguinem nanciscitur, hinc, dum thoracem dimetitur, a vicina quaque intercostali progeniem vasorum impetrat, nec raro ab ipsa aorta, cui quam proxime accumbit furculi minores eidem mittuntur: Illo autem in loco, vbi per musculos diaphragmatis minores medius, in orificium ventriculi superius mutatur singulare illud est, quod gastricae superiores seu coronariae in occursum eant reliquarum, ita quidem, vt multiplicis originis arteriae vnum eundemque oesophagum, commissis mutuo vasorum finibus, describant, Id ipsum sic euenire solet cum arteriis ventriculi, quarum aliae ab hepatica, aliae a lienari, aliae a coronaria, quae distincta a coeliaca nascitur, progerminant, ita quidem vt vna alteram minutissimis capillaribus vasis, tenuissimo, aliquando nudis oculis vix conspiciendo opere, attingat: In pyloro denuo arteriarum duplicis generis fit permutatio, gastricae scilicet dextrae et duodena, quin et ab hepatica ramuli illuc diuergunt, ne dicam a cysticis vna cum ductu cystico, prout in praeparatis est, ramulos ad duodeni papillam decurrere: Ipsam cystidem quod attingit, non tantum cystica, neutiquam gemella, sed vnica, eidem prospicit, sed et ramuli ab hepatica, quae extra capsulam glissonii est, ad vesiculam fellis deflectentes longe lateque diuagantur hinc cysticis vel permiscentur vel insinuantur: Simile quid fit in pancreate, quod, cum, duodeno hinc, lieni illinc, admodum vicinum sit, non sua tantum propria sed et peregrinis arteriis, duodena scilicet et lienari, nutritur: De Mesarrhaica superiore rem admirabilem vidi nuper, cum enim cera eandem replerem, non tenuia tantum sed et magnam coli partem vasis stipatam offendi, quod, num talionis iure a mesarrhaica inferiore rependatur, in compertis nondum habeo: Quid vterum adducam

ducam

VIII

ducam cuius arteriae, diuersa origine progressae, reticulari opere sese sic mutuo subeunt, vt locus nullus sit, quin ad decussim omnes sese intersecent, spermaticae, hypogastricarum propagines, pudendae internae, quae orificio vteri interno simul ac vaginae termino prospiciunt: Rem in reliquis omnibus sic sese habere arbitror, vt arteria arteriam extremitatibus attingat, vtque vicinae partes sua vasa inter se permutent: Id quod, num et aliis principibus in arte viris sic constiterit, definire non audeo: Praeque eorum, quae exposui, praeparatis demonstro, nullamque intermitto occasionem qua Dominos Commilitones de isthac re certiores facere queam: Ego vero eosdem, postquam RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, ILLVSTRISSIMI COMITES, VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES exorati fuerint, quo demonstrationibus nunc habendis cras sequentibusque diebus, horis consuetis interesse velint, omni animi sollicitudine invito:

Dabam, Lipsiae d. XIII. Febr. MDCCXXXIX.

L I P S I A E,
EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

Ant. B. 42, 48